

JOANNA BROŃKA

GRAFIKA UŻYTKOWA 1991–2013. HISTORIA I DZIAŁALNOŚĆ KRAKOWSKIEJ GALERII EKSLIBRISU

Historię Galerii Ekslibrisu w Krakowie należy rozpocząć od wyjaśnienia czym jest ekslibris, a także jaka jest jego tradycja na ziemiach polskich. *Encyklopedia Wiedzy o Książce* definiuje ekslibris jako graficznie skomponowaną kartkę z napisem lub symbolem, która służyć miała oznaczeniu właściciela książki. Najczęściej naklejana była na odwrocie okładki. Tworzona była między innymi za pomocą takich technik graficznych, jak: drzeworyt, miedzioryt czy litografia. Głównym celem znaków własnościowych było informowanie o właścicielu książki. Znaki te podnosiły także walory artystyczne książki, początkowo przybierając formę malowanego ręcznie herbu rodu, gmerku¹.

Do Polski zwyczaj znakowania księgozbioru ekslibrisami, a dokładnie protoekslibrisami, dotarł poprzez kontakty uczonych z ośrodkami naukowymi i uniwersyteckimi, a także dzięki kontaktom dyplomatycznym. Najstarszy, malowany protoekslibris znajduje się obecnie w Bibliotece Kapitulnej w Gnieźnie. Jest to herb Bogoria z 1373 roku², namalowano go na pierwszej karcie kodeksu pergaminowego Biblii, stanowi on znak rodowy Jarosława ze Skotnik³. W zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej znajduje się drugi ze znanych nam protoekslibrisów. Znak ten należał najprawdopodobniej do Bodzęty⁴ i przedstawia herb rodowy. Został umieszczony na jednej z kart brewiarza. Oba przedstawione przykłady pochodzą z XIV wieku.

---

¹ *Encyklopedia Wiedzy o Książce* (dalej: EWoK), red. Aleksander Birkenmajer, Kraków 1971, s. 654.

² M. Grońska, *Ekslibrisy: wiadomości zebrane dla kolekcjonerów*, Warszawa 1992, s. 24.

³ Jarosław ze Skotnik, Jarosław Bogoria (ok. 1276–1376) prawnik, mąż stanu. Rektor Akademii w Bolonii, kanonik krakowski, doradca króla Kazimierza Wielkiego, arcybiskup gnieźnieński [w:] R. Grodecki, S. Zachorowski, J. Dąbrowski, *Dzieje Polski Średniowiecznej*, Kraków 2011, s. 552.

⁴ Bodzęta (ok. 1290–1366) biskup krakowski, konsekurator Katedry na Wawelu (1364), założyciel miasta Bodzentyn [w:] K. Prokop, *Poczet biskupów krakowskich*, Kraków 1999, s. 78–80.

Archiwum Krakowskiej Kapituły Katedralnej przechowuje księgę obrzędów biskupich, należąca do Zbigniewa Oleśnickiego⁵. Wewnątrz niej znajduje się protoekslibris Dembno pochodzący z około 1447 roku. W zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie znajduje się protoekslibris Piotra z Szamotuł⁶. Znak ten jest, z racji swojej formy rzadkim przykładem. Jest to wycięty w złocie protoekslibris, na którym widnieje napis: *Liber Magnifici Domini Petri de Schamotuli castellani et capitanei poznaniensis*⁷. Umieszczony został na karcie Kodeksu Lidzbardzkiego wraz z dopisaną ręcznie datą 1471. Kolejnym przykładem protoekslibrisu, pochodzącego z XV wieku jest znak należący do Jana Długosza, przedstawia on herb Wieniawa i znajduje się w księdze *Puteolanus*.

Wkrótce po pojawieniu się w Polsce znaku własnościowego nastąpiła jego ewolucja od form prostych do bardzo ozdobnych i eleganckich. Wtedy też pojawiła się jego kolejna adiunktura. Znak własnościowy prócz roli informacyjnej stał się ozdobą. Wraz z funkcjonowaniem protoekslibrisu pojawił się również superekslibris. W przypadku superekslibrisu nastąpiła istotna zmiana w sposobie tworzenia, ponieważ superekslibris jest tłoczony, a nie malowany. Pojawiają się również jego nowe wyobrażenia. Znak własnościowy to już nie tylko herb rodowy czy gmerk, ale również herb szlachecki czy magnacki. Dodatkowo także zaczynają pojawiać się monogramy oraz symbole charakterystyczne dla właściciela księgozbioru. Superekslibrisy odciskane były za pomocą metalowych tłoków. Tak wytworzony znak był najczęściej tłoczonym ślepym⁸, pojawiały się jednak wersje barwne, a nawet złoczone. Superekslibris jako oznaczenie księgozbiorów znalazł szerokie zastosowanie w XVI wieku.

Oryginalnym ekslibrisem z XVI wieku jest znak należący do ks. Jana Piotrowskiego. Jego niepowtarzalność polega na połączeniu proveniencji łacińskiej z przestrogą w języku polskim. „*Hic liber meus, testis est Deus, Quis illum [...], Kto te xiąskie ukradnie temu renka po łokieć odpadnie, A kto znajdzie, temu bendzie przed Bogiem nagroda*”⁹. Najstarszym znanym w Polsce superekslibrisem jest znak należący do Mikołaja Beliny z Leszczyc, pochodzi z 1466 roku.

Tuż przed wybuchem II wojny światowej Kazimierz Piekarski¹⁰ odnalazł jeden z najpiękniejszych polskich superekslibrisów XVI wieku. Problematyką odnalezionego znaku interesowało się wielu badaczy, jednakże dopiero Stanisławowi Jerzemu

⁵ Zbigniew Oleśnicki (1389–1455) biskup krakowski, kardynał, kanclerz Akademii Krakowskiej, jeden z pierwszych polskich bibliofilów [w:] *Dzieje Polski...*, s. 704, 710.

⁶ Piotr z Szamotuł – kasztelan i starosta poznański [w:] *Dzieje Polski...*, s. 778.

⁷ M. Grońska, *Ekslibrisy...*, s. 24.

⁸ Tłoczenie ślepe – najczęściej stosowana forma ozdabiania książek oprawionych w skórę. Tłoczenie ślepe stosuje się jako jeden z pierwszych etapów pracy przygotowujący pod późniejsze złoczenie [w:] *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, red. Krystyna Kubalskia-Sulkiewicz, Warszawa 1996, s. 328.

⁹ M. Grońska, *Ekslibrisy...*, s. 29.

¹⁰ Kazimierz Piekarski (1893–1944) bibliolog, bibliotekoznawca, bibliograf literatury polskiej. Zajmował się historią literatury polskiego odrodzenia, historią kultury. Zob. EWoK, s. 1835.

Gruczyńskiemu udało się ustalić jego właściciela. Badacz ten poprzez analogię znaku, o którym mowa wyżej, z innym ekslibrisem namalowanym w Mszale Krakowskim odkrył podobieństwo. Na ekslibrisie widniało nazwisko, a porównanie dekoracji kwiatowych udowodniło, że anonimowy znak własnościowy należał do Jana Szykowskiego¹¹. Pierwszymi ekslibrisami na terenie Polski są dwa znaki własnościowe Macieja Drzewickiego¹². Pierwszy z nich pochodzi z 1516 roku i został wykonany w Wiedniu w oficynie Hieronima Wietora¹³. Drugi natomiast z 1517 roku wykonał Jan Haller¹⁴ w Krakowie.

Jednym z największych, jeśli chodzi o format, superekslibrisów polskich jest znak z 1526 roku. Przedstawia on herb Odrowąż wraz z klejnotami rodowymi. W rogach znaku umieszczone zostały dodatkowo orderzy Grobu Jerozolimskiego oraz Grobu św. Katarzyny Aleksandryjskiej Synajskiej, jako symbol odbytych przez Krzysztofa Szydłowieckiego¹⁵ peregrynacji.

Przykładem ekslibrisu polskiego z XVII wieku jest znak własnościowy należący do Stanisława Jana Jabłonowskiego¹⁶, a także ex libris Hieronima Augustyna Lubomirskiego. Pierwszy z nich autorstwa nieznanego artysty, to herb Prus III oraz dwie buławy hetmańskie. Drugi ekslibris – Lubomirskiego – to przedstawienie herbu Śreniawa oraz krzyża i łańcucha orderu maltańskiego.

W XVIII wieku ekslibrisy wykonywane były w technice miedziorytu. Bardzo popularna w wiekach poprzednich technika drzeworytu zanika, a wykonywane za jej pomocą ekslibrisy to rzadkość. W XVIII wieku państwo polskie przeżywa rozkwit sztuki ekslibrisowej. To czas, w którym kultura artystyczna osiągnęła wysoki poziom. Pojawiło się kolekcjonerstwo nastawione na służbę społeczeństwu. Modą zwyczajową w XVIII wieku było ozdabianie księgozbiorów własnym ekslibrisem. W związku z licznymi księgozbiorem udostępnionymi szerszej publiczności, ekslibris stał się bardziej rozpoznawalny i dostępny. Częstym sposobem oznaczania księgozbioru był ekslibris pozbawiony jakichkolwiek napisów. Te wykonywane były ręcznie przez właściciela, nierzadko opatrywane datą powstania. Sztuka tworzenia znamienitych, ozdobnych i cennych ekslibrisów zanika po XVIII wieku.

---

¹¹ Jan Szykowski (?–ok. 1535) – osoba stanu duchownego, prawdopodobnie proboszcz parafii w Oświęcimiu. Jedynie *Metryka koronna* Stefana Wierzbowskiego notuje nazwisko Szykowskiego, przekazując lakoniczną informację. S. J. Gruczyński, *Ekslibris Jana Szykowskiego*, „Roczniki Biblioteczne”, R. 11: 1967, s. 55–60.

¹² Maciej Drzewicki (1467–1535) kanclerz królestwa, arcybiskup gnieźnieński. Zob. *Dzieje Polski...*, s. 838.

¹³ Hieronim Wietor (ok. 1480–1546 lub 1547) drukarz, księgarz, nakładca, intrologator z Lubomierza (Śląsk). Zob. *Drukarze dawnej polski od XV do XVIII wieku: małopolska*, red. A. Kawecka-Gryczowa, Kraków 1983, s. 44.

¹⁴ Jan Haller (ok. 1467–1525) krakowski nakładca, księgarz, właściciel księgarni i młyna papierniczego we wsi Prądnik (obecnie dzielnica Krakowa). Zob. *Drukarze dawnej polski...*, s. 62.

¹⁵ Krzysztof Szydłowiecki (1466–1532) podkanclerz i kanclerz koronny. EWoK, s. 2291.

¹⁶ Stanisław Jan Jabłonowski (1669–1731) wojewoda ruski, pisarz moralista. W 1687 został chorążym koronnym, w 1693 wojewodą wołyńskim. EWoK, s. 1041.

Wiek XIX i XX to czas rozwoju kolekcjonerstwa ekslibrisów. Powstają galerie znaku własnościowego, wydawane są katalogi upamiętniające wystawy. W czasopiśmie bibliofilskich czy historycznych, wiele stron i artykułów poświęconych jest tematyce znaku własnościowego. W I poł. XX wieku ekslibris stał się grafiką artystyczną i użytkową, oddalając się tym samym od książki. Techniki masowego powielania, dostępność środków i ilość wydawanych rocznie książek powodują, że ekslibris staje się zbędny. Jednak dzięki rozwijającemu się wystawiennictwu oraz chęci prezentacji dorobku ekslibrisowego twórców, 6 października 1991 roku w Krakowie zainicjowała działalność Galeria Ekslibrisu Dzielnicy Ośrodek Kultury Kraków-Podgórze.

Idea założenia Galerii pojawiła się w Tarnowie. To tam w 1991 roku, podczas IX Konfrontacji Artystycznych Wsi Polskiej, doszło do spotkania dwóch miłośników ekslibrisu – Andrzeja Znamirońskiego z Krakowa oraz Józefa Tadeusza Czosnyki z Wojcieszowa – posiadacza kolekcji liczącej ponad 50 tysięcy jednostek¹⁷.

Kolekcjonerstwo Andrzeja Znamirońskiego rozpoczęło się za czasów młodości. Początkowo zbierał znaczki, następnie zainteresował się numizmatyką oraz pocztówkami. Zainteresowanie znakiem własnościowym miało miejsce dość wcześnie. Pierwszą styczność z ekslibrisem opisuje tak: „Ojciec miał biblioteczkę i tam były takie obrazki [...]”¹⁸. To było jego pierwsze spotkanie z ekslibrisem, choć, jak sam przyznaje, nie jest do końca pewien, czy to faktycznie były ekslibrisy.

Podczas pierwszych wystaw Galeria prezentowała znaki własnościowe pochodzące z kolekcji Józefa Tadeusza Czosnyki. Pierwszymi ekslibrisami zaprezentowanymi w Galerii, a tym samym pierwszą wystawą, były ekslibrisy autorstwa Ryszarda Bandosza¹⁹. Początkowo w pomieszczeniu udostępnionym przez Ośrodek Kultury, można było wystawić 144 ekslibrisy, ponieważ taką ilością antyram dysponował A. Znamiroński. Wystawa zakończyła się sukcesem i stała się bodźcem do dalszego działania. Druga wystawa w Galerii miała miejsce 9 listopada 1991 roku, jej motywem przewodnim była numizmatyka²⁰. Ogromnym sukcesem Andrzeja Znamirońskiego i jego krakowskiej Galerii było zorganizowanie siedmiu edycji wystawy *Cracoviana*. Wystawy te prezentowały ekslibrisy z motywami Krakowa, a każdej towarzyszył katalog zawierający informacje o samej Galerii, twórcach i kolekcjonerach, ilustrowany znakami własnościowymi, które można było oglądać podczas wystawy. Równocześnie założyciel Galerii rozpoczął także kolekcjonowanie ekslibrisów. Pierwsze ex librisy, które rozpoczęły bardzo bogatą kolekcję przekaza-

¹⁷ [w:] *Tadeusz Czosnyka: ekslibrisy*, Kraków, 2003, s. 1.

¹⁸ Wywiad autorki z Andrzejem Znamirońskim z dnia 29.06.2012 r.

¹⁹ Ryszard Bandosz (1947) – politolog, twórca i kolekcjoner ekslibrisów. Członek i jeden z założycieli Polskiego Towarzystwa Miłośników Ekslibrisów. Autor wielu artykułów poświęconych temu tematowi [w:] *Ryszard A. Bandosz: ekslibrisy*, Kraków, 1991, s. 1.

²⁰ *Ekslibrisy numizmatyczne z kolekcji mgr inż. Władysława Gębczyka z Gliwic*.

zał Tadeusz Waclaw Budynkiewicz²¹, następne zaś pochodziły z cyklu wystaw *Cracoviana*.

Andrzej Znamirowski jest absolwentem polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Osobą, która łamie stereotyp mówiący, że każdy polonista powinien pisać wiersze²². A. Znamirowski w czasie studiów współpracował z Zakładowym Domem Kultury Krakowskich Zakładów Sodowych oraz działał w tamtejszym teatrze amatorskim. Tam poznał sposób prowadzenia, organizację i zasadę funkcjonowania domów kultury. Nabyte doświadczenie pozwoliło mu na podjęcie pracy w klubie kultury Kopalni Soli w Wieliczce, a w późniejszym czasie na podjęcie współpracy z miastem Wieliczką. Tam zorganizował ekspozycję pod tytułem *Miasto Wieliczka – zabytkowa kopalnia soli*. Wystaw tematycznie związanych z Wieliczką oraz Kopalnią Soli zorganizowano pięć, do każdej edycji opracowano katalog.

Tematyczne prezentacje ekslibrisów są bardzo częste w działalności Galerii. W ramach upamiętnienia konkretnych wydarzeń czy rocznic były organizowane cykle. Prócz wymienionych powyżej, Galeria poprzez ekslibrisy upamiętniała rocznice powstania opactwa OO Benedyktynów w Tyńcu organizując pięć wystaw w 950., 955., 960., 965. i 970. rocznicę powstania. Ponadto organizowała ekspozycje związane z konkretnymi instytucjami, jak na przykład Akademią Sztuk Pięknych w Krakowie czy Piwnicą pod Baranami.

A. Znamirowski upamiętnia również konkretne wydarzenia historyczne i ważne rocznice dla Polski. W 1998 roku jedna z ekspozycji dotyczyła noblistów – Wisławy Szymborskiej oraz Czesława Miłosza. W 2000 roku Galeria upamiętniła dwustulecie urodzin Adama Mickiewicza. Rok 2003 to wystawa ekslibrisów związanych z wynalazkiem Ignacego Łukasiewicza. 2004 rok to prezentacja znaków własnościowych dotyczących Tadeusza Kościuszki, insurekcji kościuszkowskiej oraz panoramy *Raclawickiej*.

Te pierwsze działania przy organizacji wystaw oraz współpraca z Józefem Tadeuszem Czosnyką, a także z poszerzającym się gronem twórców i kolekcjonerów rozszerzyły zarówno kolekcje ekslibrisów w Galerii, jak również pozytywnie wpłynęły na pozyskiwanie kontaktów z innymi twórcami, kolekcjonerami i miłośnikami znaków własnościowych. Dodatkowo przed wprowadzeniem ustawy o ochronie danych osobowych popularne było umieszczanie adresów i kontaktów na tylnej okładce katalogów wystawowych. Korzystali z tych danych zarówno twórcy, jak i osoby prowadzące wszelkie działania popularyzatorskie znaków własnościowych.

Prezentowane w Galerii wystawy można podzielić na cykliczne, autorskie oraz tematyczne. A. Znamirowski pytany o to, jakie kryteria musiał spełniać kolekcjoner lub twórca, aby zorganizować wystawę, odpowiada: „Musiał mieć ekslibrisy i chcieć je pokazać szerszej grupie odbiorców”²³. Jeśli natomiast wystawa dotyczyła

²¹ Tadeusz Waclaw Budynkiewicz (1929) – z zawodu zecer i drukarz. Twórca rzadko spotykanych ekslibrisów typograficznych. Zob. *Tadeusz Waclaw Budynkiewicz: ekslibris 1993–1995*, oprac. Andrzej Znamirowski, Kraków 1996, s. 1.

²² Zob. „Gazeta Wyborcza”, 1997, nr 109 (12 V), s. 2.

²³ Wywiad autorki z Andrzejem Znamirowskim z dnia 18.12.2014 r.

konkretnego tematu, znaki własnościowe musiały w jakiś sposób do niego nawiązywać. Przy autorskich wystawach to właściciel znaków bądź ich twórca wybierał te egzemplarze, które chciał zaprezentować.

Andrzej Znamirowski prowadząc Galerię przyjął zasadę, że jeden komplet wystawianych ekslibrisów pozostaje w Galerii, powiększając tym samym jej kolekcję. Jeśli wystawa odbywała się poza siedzibą Galerii lub realizowana była dla konkretnej instytucji, drugi komplet ekslibrisów otrzymywała jednostka współpracująca.

W historii Galerii Ekslibrisu zdarzyła się również wystawa, której nie można zakwalifikować do żadnej z wymienionych powyżej grup. Była to wystawa pod tytułem *Pierwszy Polski Ekslibris Komputerowy*, która odbyła się 19 czerwca 2006 roku. Wystawa ta była o tyle ważna, że ekslibris tworzony techniką komputerową nie jest doceniany przez kolekcjonerów. Naturalnie, nie można go stawiać na równi z ekslibrisami powstającymi w technice drzeworytu, litografii czy linorytu. Jednakże całkowite zignorowanie znaków własnościowych powstających za pomocą grafiki komputerowej nie jest słuszne. Pierwszy ekslibris komputerowy, który udało się odnaleźć Andrzejowi Znamirowskiemu, został wykonany przez Andrzeja Pasikowskiego z Warszawy. Został on dokładnie opisany w katalogu całej wystawy. Trzeba przyznać, że znak własnościowy tworzony techniką komputerową bardzo zainteresował twórcę krakowskiej Galerii Ekslibrisu. Trzymając się tej techniki, A. Znamirowski zorganizował trzy wystawy pod tym samym tytułem oraz ekspozycje autorskie między innymi takich twórców, jak Rajmund Aszkowski z Zielonej Góry czy Joanna Dudek z Kalisza.

Aktywność Galerii Ekslibrisu nie opiera się tylko na tworzeniu ekspozycji i wizualnej prezentacji znaków własnościowych, skupia się ona także na działalności wydawniczej. Najpopularniejszą jej formą są katalogi powstające przy okazji wystaw. Są one bardzo cennym źródłem informacji zarówno o samych ekslibrisach, jak i ich twórcach czy właścicielach. Andrzej Znamirowski zawsze skrupulatnie podchodzi do ich tworzenia, dlatego zdarza się, że z jednej wystawy powstają dwie publikacje. Pierwszy to spis ekslibrisów danego twórcy, drugi natomiast pokazuje reprodukcje znaków własnościowych.

W pierwszych latach istnienia Galerii redaktorem katalogów był Józef Tadeusz Czosnyka, następnie zajął się tym A. Znamirowski. Jest także kilka takich wydań, w których redaktorami byli sami twórcy i kolekcjonerzy, jak na przykład Krzysztof Kmiec, Alfred Gauda czy Andrzej Buchaniec.

Katalogi są czarno-białe powielane kserograficznie. Cechą charakterystyczną każdego z nich jest okładka, która zawsze jest na kolorowym papierze wraz z wignetą zaprojektowaną przez Ryszarda Bandosza z Warszawy. W 2004 roku został wydrukowany katalog z okazji wystawy *Ekslibrisy twórców czeskich i słowackich*. Wydawcą było Towarzystwo Słowackie w Polsce. W 2008 roku Kraków obchodził 30. rocznicę wpisania na pierwszą Światową Listę Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Z tej okazji Andrzej Znamirowski zorganizował wystawę, która prezentowała najcenniejsze zabytki Krakowa za pomocą ekslibrisów. Nie zabrakło również katalogu, którego wydanie zostało sfinansowane przez Urząd

Miasta Krakowa. Sponsorami innych katalogów byli też Instytut Cervantesa w Warszawie, Krzysztof Kmieć, Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie czy Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK.

Drugą formą aktywności wydawniczej Galerii było czasopismo *Wokół Ex libs 'u*. Ukazywało się ono nieregularnie w latach 1994–2000. W sumie ukazało się sześć numerów tego wydawnictwa. Przeznaczone było zarówno dla kolekcjonerów, twórców, jak i pasjonatów ekslibrisu.

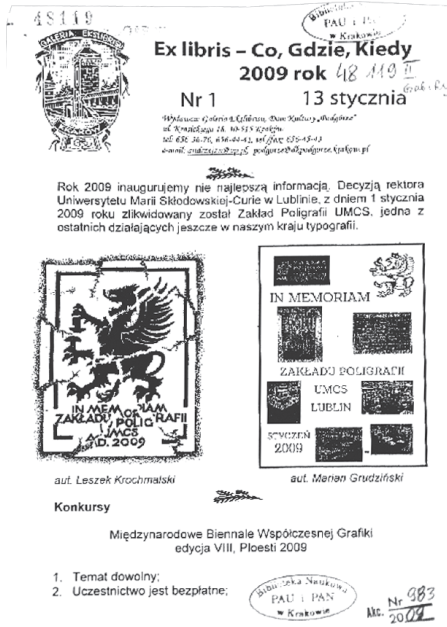
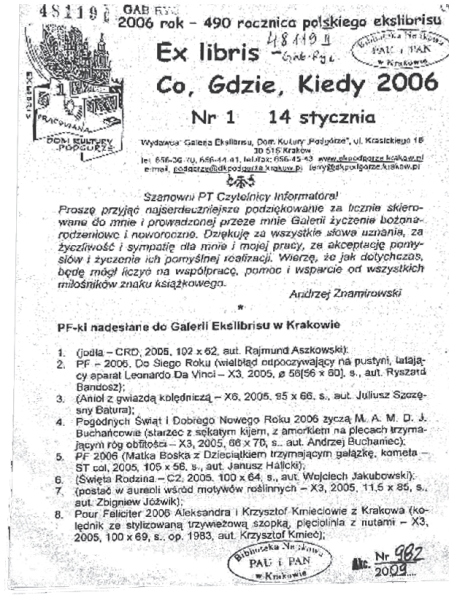
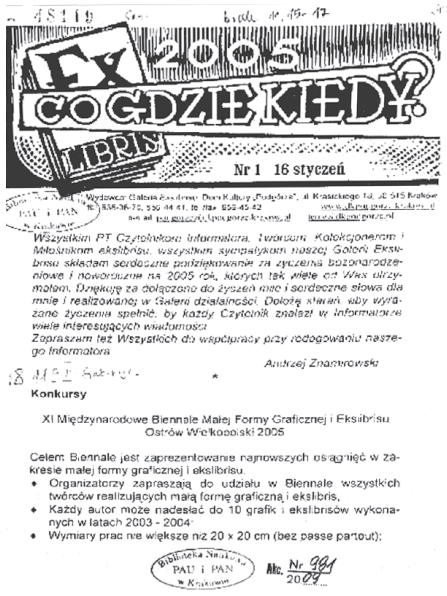
Długoletnią inicjatywą wydawniczą Andrzeja Znamirowskiego był informator *Ex libris – Co, Gdzie, Kiedy?*, który za zadanie miał rejestrację i informowanie o bieżących wydarzeniach dotyczących ekslibrisu w Polsce i na świecie. Wydawany był od 1990 do 2006 roku.

Niewyczerpany zapał i energia w dążeniu do popularyzowania, upowszechniania i prezentacji ekslibrisu jest powodem, że pasja Andrzeja Znamirowskiego, pomimo przejścia na emeryturę, nadal trwa. Współpraca z Domem Kultury Podgórze, może już nie tak intensywna, jest jednak kontynuowana. W roku 2015 A. Znamirowski planuje kolejne wystawy, które będą rozwijać Galerię Ekslibrisu w Krakowie. Prawie każdy miesiąc bieżącego roku to nowa wystawa i kolejne działania, aby znak własnościowy stał się na powrót obecny w codziennym życiu każdego miłośnika sztuki i książek.

Do tej pory Galeria Ekslibrisu w Krakowie zorganizowała 299 wystaw, niektóre z wystaw prezentowane były kilkakrotnie. Łącznie było ich około 350. Na bieżący rok Znamirowski zaplanował około dziesięciu wystaw. Pierwsza z nich, już trwająca, nosi tytuł *Krajobrazy Podgórze* i można ją oglądać w Domu Historii Podgórze przy ulicy Limanowskiego 13 do końca lutego 2015 roku. W sumie zaprezentowanych jest 99 ekslibrisów stworzonych przez artystów z kraju i zagranicy. Wyjątkowość tej wystawy jest podwójna. Po pierwsze, ekslibrisy wybrane do niej poruszają wiele zagadnień związanych z tą dzielnicą Krakowa. Drugą wyjątkową cechą tej wystawy jest fakt, że to ostatnia ekspozycja odbywająca się w tej siedzibie Domu Historii Podgórze. Obecnie placówka przechodzi reorganizację, której efektem będzie włączenie w strukturę Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oraz przeniesienie do nowej siedziby przy ulicy Wielickiej 2.

W 2015 roku Andrzej Znamirowski zaplanował także wystawy upamiętniające znanych twórców i kolekcjonerów ekslibrisów: Alfreda Gaudy zmarłego w 2005 roku oraz Kazimierza Zbigniewa Łońskiego, który zmarł w 2011 roku. Ponadto w planie są wystawy znaków własnościowych stworzonych dla osób zasłużonych w propagowaniu zainteresowania ekslibrisem: Henryka Stopikowskiego z Grudziądza czy Barbary Darkowskiej z Warszawy. Prezentowane mają być również indywidualne wystawy autorskie i tematyczne, jak na przykład *Krakowskie Sukiennice* na ekslibrisie (lipiec 2015 r.) czy *Ołtarz Wita Stwosza* (przełom lutego i marca 2015 r.).

Do końca XVIII wieku ekslibris spełniał swoją podstawową funkcję – prezentował godnie właściciela, zdobił księgozbiór i wyrażał bibliofilski stosunek do książki. W XIX i XX stuleciu te podstawowe zadania ekslibrisu zostały zatracone. W tym czasie ekslibris stał się obiektem zainteresowania zbieraczy i kolekcjonerów,

Ryc. 1. Okładki czasopisma Ekslibris: co, gdzie, kiedy? z roku 2005, 2006, 2009, 2011

stał się samoistną jednostką oderwaną od książki. Jak widać na przykładzie Galerii Ekslibrisu w Krakowie nie miało to wcale negatywnego skutku. Andrzej Znamirowski twierdzi, że podstawami upadku znaczenia i wiedzy na temat znaku własnościowego jest zubożenie społeczeństwa, które zaprzestało kolekcjonowania księgozbiorów. Ekslibris to obiekt, który znany jest nielicznym, a w większości przypadków nieznanym w ogóle. Przez ponad czterdzieści lat pracy w różnych placówkach kulturalnych i prowadzenia Galerii A. Znamirowski dbał o to, aby zainteresowanie tą dziedziną sztuki nie zginęło. Jest jedną z niewielu osób, które tak czynnie zajmują się upowszechnianiem znaku własnościowego. Pozostaje jedynie życzyć, aby Galeria Ekslibrisu w Krakowie nadal funkcjonowała tak prężnie, a zainteresowanie znakiem własnościowym wśród społeczeństwa wzrosło. Aby ekslibris ponownie stał się obiektem obecnym w życiu każdego z nas, a tym samym na powrót zagościł w świadomości społeczeństwa.

ANEKS

BIBLIOGRAFIA (WYBÓR) KATALOGÓW WYSTAW EKSLIBRISÓW

1991

Ekslibrisy numizmatyczne z kolekcji mgr inż. Władysława Gębczyka z Gliwic, oprac. Józef Tadeusz Czosnyka, Władysław Gębczyk. – Kraków: Dzielnicowy Ośrodek Kultury Kraków-Podgórze, 1991. – [9] s.: il.; 21 cm

1992

Vladimir Pechar – ekslibrisy, oprac. Józef Tadeusz Czosnyka. – Kraków: Dzielnicowy Ośrodek Kultury Kraków-Podgórze, 1992. – [8] s.: il.; 21 cm

Juliusz Szczęsny Batura – ekslibrisy, oprac. Józef Tadeusz Czosnyka. – Kraków: Dzielnicowy Ośrodek Kultury Kraków-Podgórze, 1992. – [8] s.: il.; 21 cm

Motywy teatralne w ekslibrisie, oprac. Józef Tadeusz Czosnyka. – Kraków: Dzielnicowy Ośrodek Kultury Kraków-Podgórze, 1992. – [8] s.: il.; 21 cm

1993

Kosmos, kosmonautyka i lotnictwo na ekslibrisach z kolekcji Mirosława Zbigniewa Wojalskiego, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1993. – [8] s.: [10] tabl.; 22 cm

Cracoviana II, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1993. – [12] s.: il.; 22 cm

1994

Ekslibrisy Jana Pawła II i ekslibrisy sakralne, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – [12] s.: [11] tabl.; 22 cm

I krakowskie biennale ekslibrisu polskiego, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – 39 s.: il.; 18 cm

Ekslibris dziecięcy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – 8 s.: il.; 22 cm

Zabytkowa architektura drewniana, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – 16 s.: il.; 22 cm

Cracoviana III, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – [12] s.: [10] tabl.; 22 cm

Miasto Wieliczka: zabytkowa kopalnia soli – wystawa ekslibrisów, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – [14] s.: [10] tabl.; 22 cm

Ekslibrisy Wytautasa Jakštasa 1935–1994, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – 36 s.: il.; 22 cm

1995

Ekslibris drzeworytniczy Kazimierza Wiszniewskiego, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1995. – 32 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy i medale muzeów polskich, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1995. – 40 s.: il.; 22 cm

950 lat opactwa oo. Benedyktynów w Tyńcu, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1995. – [12] s.: il.; 22 cm

Współczesny ekslibris lubelski, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1995. – 32 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy Romana Muchy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1995. – 20 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy Zbigniewa Strzałkowskiego z Lublina, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1995. – 28 s.: il.; 22 cm

1996

Drugie krakowskie biennale ekslibrisu polskiego, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 48 s.: il.; 17 cm

Żywiół wody, żeglarstwo i sporty wodne w ekslibrisie, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 32 s.: il.; 22 cm

Miasto Wieliczka, zabytkowa kopalnia soli oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 16 s.: il.; 22 cm

Współczesny ekslibris litewski oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 24 s.: il.; 22 cm

Kazimierz Nekada-Trepka 1918 – 1988, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 24 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy i grafika Wacława Pomorskiego, / oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 24 s.: il.; 22 cm

Andrzej Kot – ekslibrisy, / oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 20 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy Zbigniewa Józwicka, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 32 s.: il.; 22 cm

Zbigniew Podciechowski – ekslibris i grafika, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 20 s.: il.; 22 cm

Tadeusz Wacław Budynkiewicz ekslibris 1993 – 1995, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 32 s.: il.; 22 cm

Henryk Zwolakiewicz 1903 – 1984, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1996. – 20 s.: il.; 22 cm

1997

Plenerowa wystawa ekslibrisów – Rynek Główny, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 8 s.: il.; 22 cm

I Międzynarodowy konkurs na ekslibris Głiwice 95', oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 36 s.: il.; 22 cm

Kapliczki i krzyże w krajobrazie wiejskim, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 32 s.: il.; 22 cm

Żart w ekslibrisie, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 20 s.: il.; 22 cm

Krzysztof Kmieć – ekslibrisy: reprodukcje, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 12 s.: il.; 22 cm

Krzysztof Kmieć – ekslibrisy: wykaz prac, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 40 s.: il.; 22 cm

Kazimierz Stefan Jakubiak: ekslibrisy i grafika, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1997. – 16 s.: il.; 22 cm

1998

Ekslibris Wisławy Szymborskiej i Czesława Miłosza, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998 – 32 s.: il.; 22

Trzecie krakowskie biennale ekslibrisu polskiego, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998. – 55 s.: il.; 17 cm

Ekslibris dziecięcy, Cracoviana V, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998 – 8 s.: il.; 22 cm

Motywy geologiczne, mineralogiczne, paleontologiczne i górnicze w ekslibrisach polskich i obcych ze zbioru Stanisława Czarnieckiego, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998 – 24 s.: il.; 22 cm

Współczesny ekslibris krakowski, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998. – [14] s.: [11] tabl.; 15 cm

Małgorzata Stanielewicz – ekslibrisy i grafika, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998 – 28 s.: il.; 22 cm

Jan Ryszard Kłossowicz – ekslibrisy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998 – 32 s.: il.; 22 cm

Czesław Rodziewicz – ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1998. – 40 s.: il.; 22 cm

1999

955 lat opactwa oo. Benedyktynów w Tyńcu, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1999. – 20 s.: il.; 21 cm

180 lat ASP w Krakowie, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1999. – 32 s.: il.; 21 cm

Podgórze na ekslibrisie, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1999. – 28 s.: il.; 21 cm

Ekslibrisy Janiny Reszczyk z Gdańska, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1999. – 20 s.: il.; 21 cm

2000

Motywy filmowe w ekslibrisie twórców Azerbejdżanu, Białorusi, Kazachstanu, Litwy, Łotwy, Rosji, Ukrainy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 32 s.: il.; 21 cm

Motywy filmowe w ekslibrisie twórców Azerbejdżanu, Białorusi, Kazachstanu, Litwy, Łotwy, Rosji, Ukrainy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 32 s.: il.; 21 cm

Motywy marynistyczne na ekslibrisach z kolekcji Alfreda Gaudy z Lublina, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 44 s.: il.; 22 cm

Adam Mickiewicz w 200 rocznicę urodzin, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 28 s.: il.; 22 cm

Cracoviana VI, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 28 s.: il.; 21 cm

Ekslibris Ovidiu Petca z Rumunii, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000 – 36 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy Vladimira Pechrowa z Czech I, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 40 s.: il.; 21 cm

Ekslibrisy Vladimira Pechrowa z Czech II, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 12 s.: il.; 21 cm

Ekslibrisy Wasilija Leonienki z Ukrainy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 36 s.: il.; 21 cm

Maurizio Schwarzman Argentyna: ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2000. – 20 s.: il.; 22 cm

2001

Miasto Wieliczka, zabytkowa kopalnia soli IV, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2001. – 36 s.: il.; 22 cm

Per Christensen Dania: ekslibrisy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2001. – 12 s.: il.; 21 cm

Arno Kalberg Estonia: ekslibrisy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2001. – 28 s.: il.; 21 cm

Jo Erich Kuhn Szwecja: ekslibrisy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2001. – 24 s.: il.; 21 cm

2002

U progu trzeciego milenium: ekslibris sakralny, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 20 s.: il.; 21 cm

U progu trzeciego milenium: ekslibris sakralny, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 24 s.: il.; 21 cm

Ekslibris dziecięcy i młodzieżowy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 12 s.: il.; 22 cm

Ekslibris włoski, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 36 s.: il.; 21 cm

Wiesław Haładaj – ekslibrisy i grafika, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 16 s.: il.; 21 cm

Barbara Rosiak ekslibrisy, miniatury, grafika artystyczna, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 8 s.: il.; 21 cm

Marek Sak, ekslibrisy i małe grafiki, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 20 s.: il.; 21 cm

Andrzej Marian Bartczak – grafika, mała forma, ekslibrisy, książki graficzne, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2002. – 16 s.: il.; 21 cm

2003

Mirosław Zbigniew Wojalski: najciekawsze ekslibrisy z mojej kolekcji, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 20 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy dla Wisławy Szymborskiej w 80 rocznicę urodzin, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 16 s.: il.; 21 cm

U progu trzeciego milenium: ekslibris sakralny, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 20 s.: il.; 21 cm

U progu trzeciego milenium: ekslibris sakralny, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 40 s.: il.; 21 cm

- Juliusz Słowacki i jego dzieło na ekslibrisie II*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 16 s.: il.; 21 cm
- Ignacy Łukasiewicz w ekslibrisie*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 24 s.: il.; 21 cm
- Juliusz Słowacki i jego dzieło na ekslibrisach*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 16 s.: il.; 22 cm
- Grafika okolicznościowa „Pour Feliciter”*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 16 s.: il.; 21 cm
- Wojciech Cieślak (1948–2000) – ekslibris*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 28 s.: il.; 21 cm
- Juliusz Szczęsny Batura ekslibrisy 1996–2002: katalog I*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 40 s.: il.; 21 cm
- Juliusz Szczęsny Batura – ekslibrisy 1996–2002: katalog II reprodukcje*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 12 s.: il.; 21 cm
- Helena Sawicka Ostrów Wielkopolski – ekslibrisy i małe formy graficzne*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 28 s.: il.; 21 cm
- Mirosław Zbigniew Wojalski – najciekawsze ekslibrisy z mojej kolekcji*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 44 s.: il.; 21 cm
- Władysław Kościelniak, Kalisz – ekslibrisy*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 40 s.: il.; 21 cm
- Krzysztof Świtala z Częstochowy – ekslibrisy*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2003. – 16 s.: il.; 21 cm

2004

- Ignacy Łukasiewicz i jego dzieło w ekslibrisie*, Stanisław Szafran, Krzysztof Kmiec, [et. al.]. – Kraków: Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowo-gazowego, 2004. – 75, [1] s.: il.; 21 cm
- Ekslibris Zygmunta Koniecznego i twórców „Piwnicy pod Baranami”*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 24 s.: il.; 22 cm
- Ekslibris Czesława Miłozza*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 20 s.: il.; 22 cm
- Tadeusz Kościuszko, Insurekcja kościuszkowska, panorama „Raclawicka” na ekslibrisach*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 32 s.: il.; 22 cm
- Ekslibris hiszpański*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 32 s.: il.; 22 cm
- 960 lat opactwa oo. Benedyktynów: wystawa ekslibrisów*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 20 s.: il.; 22 cm
- Polski ekslibris komputerowy*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 16 s.: il.; 22 cm
- Zygmunt Konieczny i „Piwnica”*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004. – 20 s.: il.; 21 cm
- Morze: suplement*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”; Klub „Iskierka”, 2004. – 19 s.: il.; 21 cm
- Motywy patriotyczne w ekslibrisie i Marszałek Józef Piłsudski*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 1994. – [12] s.: [10] tabl.; 22 cm
- Współczesny ekslibris lubelski IV*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004. – 28 s.: il.; 22 cm
- Ekslibris twórców czeskich i słowackich*, oprac. Ludomir Molitoris, Andrzej Znamirowski. – Kraków: Towarzystwo Słowackie w Polsce, 2004. – 92 s.: il.; 15 cm
- Ekslibrisy Zbigniewa Osenkowskiego z Sanoka*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 32 s.: il.; 22 cm

Andrzej Buchaniec i jego ekslibrisy w 60 rocznicę urodzin, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 36, [3] s.: il.; 22 cm

Hanna Ewa Stańska – ekslibrisy i grafiki, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004 – 24 s.: il.; 22 cm

Alfred Aszkielowicz z Chodzieży – ekslibrisy i male formy graficzne, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2004. – 24 s.: il.; 21 cm

2005

Motywy lwowskie na ekslibrisie grafików polskich i ukraińskich, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2005 – 32 s.: il.; 22 cm

Don Kichot na ekslibrisie, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2005 – 32 s.: il.; 22 cm

Lecznice dusz na małych formach ekslibrisowych, znaczki pocztowe, widokówki, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2005 – 40 s.: il.; 22 cm

Lecznice dusz na małych formach ekslibrisowych, znaczki pocztowe, widokówki: suplement, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2005. – 20 s.: il.; 22 cm

Motywy filmowe na ekslibrisach, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2005 – 32 s.: il.; 22 cm

Czesław Woś – ekslibrisy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2005 – 40 s.: il.; 22 cm

2006

Anioły na ekslibrisach Krzysztofa Kmiecia i jego przyjaciół, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2006. – 16 s.: il.; 22 cm

Kobieta i polscy twórcy ekslibrisów, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2006. – 44 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy Alfreda Gaudy (1940–2003) z Lublina, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2006 – 40 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy komputerowe Rajmunda Aszkowskiego z Zielonej Góry, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2006 – 24 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy i grafiki komputerowe Joanny Dudek z Kalisza, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2006 – 16 s.: il.; 22 cm

Jerzy Różański Wrocław: ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2006. – 40 s.: il.; 22 cm

2007

Anioły na ekslibrisach Krzysztofa Kmiecia i jego przyjaciół edycja druga, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007 – 24 s.: il.; 22 cm

Parowozownia Kazimierza Zbigniewa Łońskiego z Zamościa, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007 – 24 s.: il.; 22 cm

Motywy podgórskie i podgórzanie na ekslibrisie, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 24 s.: il.; 21 cm

Motywy lotnicze na ekslibrisach, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 16 s.: il.; 21 cm

Wielcy Polacy na ekslibrisach, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 36 s.: il.; 21 cm

Wielcy Polacy na ekslibrisach, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 36 s.: il.; 21 cm

Motywy muzyczne na ekslibrisie, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 36 s.: il.; 21 cm

- Motywy i tematyka w dorobku ekslibrisowym Kazimierza Zbigniewa Łońskiego z Zamościa*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 44 s.: il.; 21 cm
- ASP w Krakowie w 185-lecie*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 36 s.: il.; 21 cm
- Stanisław Para z Zielonej Góry – ekslibris*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007 – 28 s.: il.; 22 cm
- Zbigniew Józwik ekslibrisy 1996–2006*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007 – 28 s.: il.; 22 cm
- Juliusz Szczęsny Batura ekslibrisy 2002–2006*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007 – 25. [4] s.: il.; 22 cm
- Jan Dubaj – ekslibrisy*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007 – 36 s.: il.; 22 cm
- Maria Fryderyka Czarnecka – (1930–2005), ekslibrisy i grafika*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 28 s.: il.; 21 cm
- Ekslibrisy i małe formy graficzne Małgorzaty Seweryn*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 28 s.: il.; 21 cm
- Ekslibrisy Zbigniewa Kubeczki z Czech*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 32 s.: il.; 21 cm
- Cracoviana z dorobku Ryszarda Bandosza z Warszawy*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2007. – 20 s.: il.; 21 cm

2008

- Polski ekslibris komputerowy II*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2008. – 24 s.: il.; 22 cm
- Polskie miasta i zabytki na liście światowego dziedzictwa UNESCO na ekslibrisach*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Urząd Miasta Krakowa, 2008. – 56 s.: il.; 21 cm
- Marian Majkut z Oświęcimia: ekslibrisy*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2008. – 28 s.: il.; 22 cm
- Jerzy Jankowski z Lublina: ekslibrisy*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2008. – 32 s.: il.; 22 cm
- Ryszard Lomański ze Świdnicy: ekslibrisy*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2008. – 24 s.: il.; 22 cm
- Renata Rychlicka-Benjamin ze Świdnicy: ekslibrisy i grafika*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2008. – 20 s.: il.; 22 cm

2009

- Polski ekslibris komputerowy III*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 32 s.: il.; 22 cm
- Znaki książkowe dla Andrzeja Znamirowskiego*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 36 s.: il.; 21 cm
- 965 lat opactwa oo. Bernardynów w Tyńcu*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 16 s.: il.; 22 cm
- Motywy mistrza Twardowskiego na ekslibrisach*, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 20 s.: il.; 22 cm
- Podgórze: zabytki, kultura, ludzie na ekslibrisach*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 20 s.: il.; 22 cm
- Marian Trojan ekslibrisy*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009 – 28 s.: il.; 22 cm
- Jerzy Napieracz – ekslibrisy i grafika (plakaty podgórskie). Reprodukcje*, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 16 s.: il.; 22 cm

Jerzy Napieracz – ekslibris i grafika: spis ekslibrisów, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 40 s.: il.; 22 cm

Leszek Frey-Witkowski: ekslibrisy II, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2009. – 40 s.: il.; 22 cm

2010

Ekslibrisy heraldyczne z kolekcji Andrzeja Pasikowskiego z Warszawy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 28 s.: il.; 22 cm

Szanowni 80-latkowie: Józef Tadeusz Czosnyka z Wojcieszowa i Marian Majkut z Oświęcimia i ekslibrisy im dedykowane, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 32 s.: il.; 22 cm

225 lat lokacji miasta Podgórze: międzynarodowy konkurs na ekslibris: katalog wystawy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 52 s.: il.; 21 cm

Polskie rocznice 2010 roku: wystawa ekslibrisów (Grunwald, Fryderyk Chopin), oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 36 s.: il.; 22 cm

Józef Golec Sopot – ekslibrisy, red. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 40 s.: il.; 22 cm

Aleksandra Jagodzińska Piaseczno: ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 20 s.: il.; 22 cm

Jerzy Różański z Wrocławia – ekslibrisy cz. II, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2010. – 28 s.: il.; 22 cm

2011

Zdzisław Milach Łądek – ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2011. – 28 s.: il.; 22 cm

Ekslibris erotyczny Zdzisława Milcha (dodatek), oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2011. – 8 s.: il.; 22 cm

Małgorzata Wyka Kraków – ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2011. – 36 s.: il.; 22 cm

2012

Polonica – Cracoviana i Varsaviana na ekslibrisach Wasilija Leonienki z Ukrainy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2012. – 20 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy dla Krzysztofa Kmiecica, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2012. – 36 s.: il.; 22 cm

Tadeusz Kościuszko – wystawa ekslibrisów, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2012. – 16 s.: il.; 22 cm

Samochody w kolekcji ekslibrisów Józefa Tadeusza Czosnki z Wojcieszowa, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2012. – 32 s.: il.; 22 cm

2013

Ekslibrisy dla pisarzy – pisarze na ekslibrisach, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2013. – 32 s.: il.; 22 cm

Ekslibrisy Tadeusza Andrusiewicza (1930–2010), oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2013. – 32 s.: il.; 22 cm

Marcin Cziomer z Krakowa – ekslibrisy, oprac. Andrzej Znamirowski. – Kraków: Dom Kultury „Podgórze”, 2013. – 24 s.: il.; 22 cm

2014

Krzysztof Kmiec (1950–2011): ekslibrisy farmaceutyczne oraz ekslibrisy in memoriam Krzysztofa Kmiecica 2014, oprac. Iwona Dymarczyk, Andrzej Znamirowski. – Muzeum Farmacji UJ CM w Krakowie, Dom Kultury „Podgórze” – Galeria Ekslibrisu, Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie. – Kraków: Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2014.

JOANNA BRONKA

GRAPHIC DESIGN IN CRACOW (1991–2013)
THE HISTORY AND ACTIVITY OF THE CRACOW EX-LIBRIS GALLERY

Summary

The Ex-Libris Gallery of the Cultural Centre *Podgórze* in Cracow is the only such institution functioning in southern Poland. Its basic objective is to gather, archive, compile and present bookplates. This objective, which Andrzej Znamirowski (the founder of the gallery) set for himself, is being achieved through numerous exhibitions, compiling catalogues, publications, lectures and meetings of the bookplates lovers.

The article presents a twenty-four – year history and activity of the Cracow Ex-Libris Gallery. Since 1991, when the idea to establish the gallery was born, until the present year. The history of the Ex-Libris Gallery of the Cultural Centre *Podgórze* is preceded by a brief history of the bookplate in Poland. The text is supplemented with the bibliography including the catalogues of the exhibitions presenting the selected ex-librises. The article is based on source literature, and was written thanks to Andrzej Znamirowski's co-operation.